

แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2*

THE GUIDELINE FOR ACADEMIC ADMINISTRATION IN THE ERA OF
THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC, ACCORDING TO THE
FOUR BAVANAS OF THE SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE
OFFICE OF LOEI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

เดชา สอนนวล¹, พระครูปรัยัตติคุณรังษี² และ พระมหาสุวิชัย ปภัสสร³

Decha Somnuan¹, Phrakhru Pariyattikhunrangs², and Phramaha Supawit Prapassaro³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻³Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding author E-mail: s.o.r.n.u.a.n@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) เพื่อศึกษาแนวการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนโรงเรียน 157 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร ประชากรรวมทั้งสิ้น 1,315 คนขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan และได้

* Received 21 August 2023; Revised 30 August 2023; Accepted 31 August 2023

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 313 คน ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และทำการสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับสลาก และทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครู จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า สภาพและการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้าน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research Objectives: 1) to study the condition of academic administration of school administrators; in the situation of the spread of the Coronavirus Disease 2019 under the Office of Loei Primary Educational Service Area 2 2) to study the academic administration according to the principle of Phawana 4 of school administrators in the situation of the spread of the Coronavirus Disease 2019 infection; In the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019, the population used in this study were educational institution administrators and teachers in schools under the Loei Primary Educational Service Area Office 2 in the 2022 academic year with a total of 157 schools. The total population was 1,315 people, the sample size (Sample size) using the Krejcie & Morgan table and a sample of 313 people. lottery and interviewed key informants, namely 2 administrators, 2 supervisors, 3 teachers, a total of 7 people by using a structured interview form. school In the situation of the spread of the Coronavirus Disease 2019 under the Office of the Loei Primary Educational Service Area Office 2 as a whole, it was at the highest level. When

considering each aspect, it was found that it was at the highest level in all aspects. The averages can be ordered in descending order as follows: Learning Process Development Development of innovative media and educational technology Educational curriculum development Assessment, evaluation of learning outcomes and educational supervision.

Keywords: Academic administration, Four bhavana

บทนำ

องค์การอนามัยโลกได้ประกาศภาวะฉุกเฉิน จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการแพร่ระบาดหลายประเทศรวมถึงประเทศไทย สร้างความหวาดกลัวและผลกระทบต่อ สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา ซึ่งรัฐบาลไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ศูนย์บริการสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2565 เพื่อเป็นการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยกำหนดแนวทางป้องกันโรค ด้วยการงดการเดินทางไปที่ชุมชน เว้นระยะห่างทางกายภาพ ปฏิบัติงานที่บ้าน ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อย ๆ ปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับอนามัยทางเดินหายใจ ส่งผลกระทบในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคการศึกษา เกิดการปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษา ที่ต้องจัดการบริหารงานวิชาการและจัดการเรียนการสอนให้ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน จึงทำให้การบริหารงานวิชาการ ต้องมีมาตรการในการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใกล้ชิด การประชุมการสัมมนาใด ๆ ให้ปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนแบบเดิม ให้เป็นระบบการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และการประชุมออนไลน์แทน

จากสถานการณ์เบื้องต้น ได้ส่งผลกระทบให้เกิดการปรับตัว ในการบริหารงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นรูปแบบออนไลน์อย่างกะทันหัน จึงส่งผลให้คณะผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนได้รับผลกระทบหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการบริหารวิชาการต้องประชุม

คณะครูด้วยวิธีการออนไลน์ ด้านการจัด การเรียนการสอน นักเรียนถูกจำกัดจำนวนในการเข้าชั้นเรียน ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่อย่างเช่นเคย และส่งผลในด้านสังคม นักเรียนไม่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องร่วมกันทำในชั้นเรียนได้ เนื่องจากต้องเว้นระยะห่างทางสังคม ในการติดต่อสื่อสารทุกรูปแบบ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนต้องปรับสภาวะการบริหารงานวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน ในแบบที่ไม่คุ้นเคย และจะต้องจัดการชีวิตการทำงานที่บ้าน ให้ลงตัวในขณะที่ ผู้บริหาร และครู ต้องมีการเตรียมการเพิ่มมากขึ้นในการบริหารงานวิชาการ และการจัดเตรียมการสอน นักเรียนต้องขวนขวายเรียนรู้ด้วยตัวเองเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งความ หวาดกลัวที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับตนเอง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเครียด และผลกระทบในด้านต่าง ๆ การปรับตัวในการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน ของผู้บริหารและครู จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะนำพาให้การพัฒนาความรู้ให้เป็นที่ไปได้อย่างสมบูรณ์หลักภาวนา 4 เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการ 1) กายภาวนา เป็นการอบรมพัฒนากาย ให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอน การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ตาหู คูฟัง อย่างมีสติ ฟังให้ได้ ปัญญา ให้เกิดผล 2) ศิลภาวนา เป็นการอบรมพัฒนาสังคม ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้ ไม่มีใครรังเกียจ เป็นที่นับหน้าถือตาของเพื่อนร่วมงาน รู้จักการปฏิบัติงานได้ดี มีคุณธรรมจริยธรรม รักความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ตั้งอยู่ในวินัย และมีอาชีพที่สุจริต 3) จิตภาวนา เป็นการพัฒนาอารมณ์ ไม่ดูถูกตัวเอง ไม่ดูถูกเพื่อนร่วมงาน มีสุขภาพจิตดี มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะ ภาวนามีจิตในการฝึกอบรมแล้ว สมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิตมีจิตอาสา ยินดีช่วยเหลือการทำงานในส่วนงานของคนอื่น และ 4) ปัญญาภาวนา เป็นการอบรมพัฒนาทางปัญญา มีเสรีทางความคิด คือ คิดเป็นหลักโยนิโสมนสิการ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดเวลา มีความรู้พอที่จะจัดการกับความทุกข์ที่เรียกว่า ทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต รู้จักคิด รู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัย รู้จักแก้ปัญหา ด้วยปัญญาที่บริสุทธิ์ อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ได้ระบุว่าการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษา ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารทั่วไป และงานบริหารงานบุคคล โดยงานทั้ง 4 ด้านนี้ งานบริหารวิชาการถือเป็นงานหลักโดยตรง เมื่อพิจารณาเทียบกับวัตถุประสงค์ หลักของการบริหาร

สถานศึกษา เป็นงานที่เป็นไปเพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมาย ผู้บริหารจะบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเข้าใจขอบข่ายงานวิชาการ รู้จักปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นให้หมดไป

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยผู้วิจัยได้นำหลักทฤษฎี 4 มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สถานศึกษา สามารถดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษา ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และเพื่อพัฒนาตนเองทั้งทางด้านร่างกาย ศิล สมาธิ ปัญญา ให้สามารถรู้เท่าทันสภาวะการเปลี่ยนแปลงของสังคม ให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต คิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ด้วยปัญญาแห่งตน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ ตามหลักทฤษฎี 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักทฤษฎี 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ปีการศึกษา 2565 มีจำนวนโรงเรียน 157 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร จำนวน 120 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,195 คน จำแนกตามอำเภอ แบ่งเป็น 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอผาขาว จำนวน 261 คน อำเภอภูกระดึง จำนวน 205 คน อำเภอภูหลวง จำนวน 151 คน อำเภอวังสะพุง จำนวน 401 คน อำเภอหนองหิน จำนวน 132 คน และอำเภอเอราวัณ จำนวน 165 คน ประชากรรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,315 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 23 โรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย ๆ จากตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน และสัดส่วนประชากร จำนวน 313 คน

กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน ครู จำนวน 3 คน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 รวมทั้งสิ้น 7 คนโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพ และลักษณะของเครื่องมือแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี

5) ด้านการนิเทศการศึกษาโดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวะ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะ 2) ศักยภาพ 3) จิตภาวะ 4) ปัญญาภาวะ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งมี 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวะ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open end)

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 7 คนแบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 2 คนครูผู้สอน จำนวน 3 คน ศิษยานุศิษย์ จำนวน 2 คน จำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักภาวะ 4 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะ 2) ศักยภาพ 3) จิตภาวะ 4) ปัญญาภาวะ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

ผู้ทำวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเกี่ยวกับการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.2 ส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2

3.3 ส่งแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 313 ฉบับพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างพร้อมแบบสอบถาม

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูลคืนมาได้ครบทั้ง 313 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตามเกณฑ์ แล้วนำมากระทำข้อมูลให้มีฉบับสมบูรณ์ทุกฉบับ

3.5 ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายได้แก่ผู้บริหาร จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ครู จำนวน 3 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 รวมทั้งสิ้น 7 คนด้วยตัวเอง

3.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ตามโปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยหาค่าความถี่และร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยภาพรวม และรายด้านและ รายข้อ

4.3 วิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทั้งโดยภาพรวม และรายด้าน และรายข้อ

4.4 วิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 โดยการหาความถี่ และร้อยละ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In – Depth Interview) และจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open – Ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลอย เขต 2 สถิติที่ใช้มีดังนี้

1. ค่าความเที่ยงตรง (IOC: Index of Consistency)
2. ค่าความเชื่อมั่น (Alpha - Coefficient)
3. ค่าความถี่ (FreQuency)
4. ค่าร้อยละ (Percentage)
5. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ($\bar{x}$)
6. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (S.D.)

2. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพในสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมา คือ พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครู ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอน รองลงมา คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนขอขยายเนื้อหาสาระ สัดส่วนเวลา และหน่วยการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3) ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร สนับสนุนครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้เข้ารับการอบรมการวัดผลและประเมินผล การศึกษาอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทางการศึกษาใช้เครื่องมือในการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรูปแบบ

4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร สนับสนุนให้มีศูนย์วิชาการ เพื่อให้บริการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ มีแหล่ง เรียนรู้ออนไลน์ สำหรับนักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไว้ทบทวนบทเรียน

5) ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดการระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทัวถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

2. การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกายภาวนา ด้านจิตภาวนา ด้านศีลภาวนา และด้านปัญญาภาวนา ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ด้านกายภาวนา พบว่า การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านกายภาวนา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ได้รับวัคซีนป้องกันเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รองลงมา คือ โรงเรียนมีกระบวนการคัดกรอง ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนการจัดการเรียนการสอน

2) ด้านศีลภาวนา พบว่า การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวะนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านศีลภาวนา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ปฏิบัติตนเข้ากับในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติด

เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เอื้อเพื่อ เกื้อกูล ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านจิตภานา พบว่า การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภานา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านจิตภานา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนสามารถปรับตัวในเรียน ให้เข้าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เข้าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4) ด้านปัญญาภานา พบว่า การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภานา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้านปัญญาภานา โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ให้ทันโลกทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน รองลงมา คือ นักเรียนสามารถพัฒนาปัญญา ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนำไปสู่การวัดผลประเมินผล จนเกิดผลสำเร็จ

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภานา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 แนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภานา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีแบบฟอร์มข้อมูลรายละเอียดที่ผู้วิจัยทำขึ้นเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ได้ผลดังต่อไปนี้

1) ด้านกายภาวนา ตรวจสอบและปรับปรุงสถานที่เรียนเพื่อให้มีมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุด รวมถึงการเพิ่มเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน ปรับเปลี่ยนการจัดวางห้องเรียนให้มีการตกแต่งที่น่าสนใจและเป็นกันเอง ดึงดูดผู้เรียนกลับสู่ห้องเรียน

2) ด้านศีลภาวนา มีการบังคับใช้มาตรการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด สร้างพื้นที่ทางออนไลน์ที่ให้นักเรียนและครูแลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และสนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ปรับปรุงและปรับเปลี่ยนแผนการสอน วิธีการวัดและประเมินผลให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและผลการเรียนรู้ที่ดี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียน

3) ด้านจิตภาวนา ให้การสนับสนุนและคำแนะนำที่เป็นบวกต่อนักเรียนในการเรียนรู้ ครูสามารถให้คำปรึกษาและสอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ปัญหาที่พบ หรือคำถามในระหว่างการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่ามีคนอยู่ข้าง ๆ พร้อมจะช่วยเหลือ แก่นักเรียนที่อาจมีความกังวลหรือเครียดเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครูสามารถให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับความกังวลและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

4) ด้านปัญญาภาวนา ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ผลสำเร็จและข้อบกพร่องของการดำเนินงานวิชาการในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้มีภาพรวมเชิงลึกเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทำการฟื้นฟูและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยใช้ประสบการณ์และการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่ผ่านมาในการปรับตัวและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีการจัดประชุมหรือการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่เข้มแข็งพร้อมเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ สถานการณ์อื่นที่คล้ายกัน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 สรุปผลการวิจัยโดยเป็นองค์ความรู้ใหม่ดังภาพมโนทัศน์

1) ด้านกายภวนา

1. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ได้รับวัคซีนป้องกันเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. โรงเรียนมีกระบวนการคัดกรอง ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ก่อนการจัดการเรียนการสอน

2) ด้านศีลภวนา

1. ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน ปฏิบัติตนเข้ากับในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล ช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน

3) ด้านจิตภวนา

1. นักเรียน สามารถปรับตัวในเรียน ให้เข้าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และตรงกับหลักสูตรสถานศึกษา

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความพยายามในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ให้เข้าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4) ด้านปัญญาภวนา

1. ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ให้ทันโลกทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน

2. นักเรียนสามารถพัฒนาปัญญา ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนำไปสู่การวัดผลประเมินผล จนเกิดผลสำเร็จ

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อภิปรายผล

จากการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณการแพรระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณการแพรระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณการแพรระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรูู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นตัวแทนและผู้หน้าที่ให้การสนับสนุนและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน โดยให้ความเข้าใจในความท้าทายและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มอบอำนาจให้กับครูในการตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนที่จำเป็น

สอดคล้องกับ จิตติมา สุนทรรส ได้กล่าวถึง รูปแบบการใช้หลักภาวนา 4 เพื่อการจัดการเรียนรู้ ในโรงเรียนคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท พบว่า หลัก ปฏิบัติ 4 ด้านที่พระพุทธเจ้าตรัสในคำสอนของพระพุทธองค์เองเพื่อใช้เป็นคุณสมบัติของบุคคล ท่านใช้ว่า 1) กายภาวนา คนเป็นภาวิตกาทโย ตัวการกระทำเป็นกายภาวนา 2) ศิลภาวนา คน เป็นภาวิตสัสโล ตัวการกระทำเป็นจิตภาวนา 3) จิตภาวนา คนเป็นภาวิตจิตโต ตัวการกระทำเป็นจิต ภาวนา 4) ปัญญาภาวนา คนเป็นภาวิตปัญญา ตัวการกระทำเป็นปัญญาภาวนา เป็นคุณสมบัติของ บุคคลผู้ได้เจริญกาย ศิล จิต และปัญญามีความสำคัญทั้งในด้านการพัฒนาดน การพัฒนา คุณภาพชีวิตที่เป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และในการรักษาพระพุทธศาสนาให้คงอยู่รู้เข้าใจสิ่ง ทั้งหลายตามเป็นจริงของชีวิต

2. การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านกายภาวนา ด้านจิตภาวนา ด้านศิลปภาวนา และด้านปัญญาภาวนา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาและ เตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนใน สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อาจจะมีการอบรมหรือฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา นอกจากนี้ยังสร้าง เครื่องมือการสื่อสารออนไลน์เพื่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างบุคลากรใน โรงเรียน สอดคล้องกับ นางพรพรรณ โปรเทียรณ์ ได้กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการ ปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากร สายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย พบว่า 1) ผลการศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรพบว่ามีโครงการ ฝึกอบรมหลาย โครงการเพื่อสร้างและเปลี่ยนแปลงบุคลากรสนับสนุนด้านสนับสนุนวิชาการที่ ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับ พฤติกรรมความรู้ทักษะทัศนคติและความสามารถในการสมรรถนะหลัก 5 ข้อ เพื่อความเป็นเลิศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 2) ผลการศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนา สมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักภาวนา 4 สำหรับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพบว่าการนำหลักภาวนา 4 พัฒนาสมรรถนะการ

ปฏิบัติงานหลัก 5 ด้าน เกิดคุณค่าเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้นกายภาวนา คือ การพัฒนาทางกายภาพให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและศีลภาวนา คือ การพัฒนาทางสังคมอยู่กับสังคมอย่างมีความสุข จิตภาวนา คือ การพัฒนาอารมณ์ความรู้สึกที่จะทำให้มีความอดทนและความเพียรสูงขึ้นมีสมาธิมั่นคงแน่วแน่ ปัญญาภาวนา คือ การเข้าถึงความรู้มีวิธีการความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเข้าใจความเป็นจริงอย่างสมบูรณ์ 3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะตามหลักภาวนา 4 ของบุคลากรสายสนับสนุนสายวิชาการพบว่าสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ในการปฏิบัติงานของบุคลากรเมื่อได้รับการพัฒนาโดยหลักภาวนา 4 ทำให้คุณลักษณะทั้งภายนอกและภายในเกิดความเหมาะสมถูกต้องเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ สมรรถนะการปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม พฤติกรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและความเพียรในการช่วยเหลือผู้อื่นความฉลาดทางอารมณ์ พฤติกรรมมีความรอบคอบรอบน้อมถ่อมตนด้วยวาจาความอ่อนน้อมถ่อมตนจิตใจอ่อนโยน มีด้วยความรอบคอบบุคลิกภาพซื่อสัตย์ ซื่อตรงความสมดุลความมั่นคงความเพียรสติความมุ่งมั่นความจงรักภักดีจรรยาบรรณในการทำงานและอื่น ๆ อยู่ในระดับดี สูงสุด คือ 1) การทำงานเป็นทีม คือ มีลักษณะของความซื่อสัตย์มีความกระตือรือร้นเด่นชัด 2) มีความรู้และมีความคิดสร้างสรรค์ 3) บุคลากรที่มีความรับผิดชอบ 4) มีความสามารถในการทำงานอย่างเข้มแข็งประกอบด้วยปัญญา 5) มีแนวทางในการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานได้อย่างสมบูรณ์และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การมองเห็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน เกิดทัศนคติที่ชาญฉลาด

3. แนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน มีดังนี้

1) ด้านกายภาวนา ตรวจสอบและปรับปรุงสถานที่เรียนเพื่อให้มีมาตรฐานความปลอดภัยสูงสุดเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อตระหนักถึงปัญหาความปลอดภัยที่อาจเกิดขึ้น จัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนในยุค ปรับเปลี่ยนการจัดวางห้องเรียนให้

มีการตกแต่งที่น่าสนใจและเป็นกันเอง เพื่อสร้างบรรยากาศที่สร้างสรรค์และกระตุ้นความสนใจของนักเรียน นำนักเรียนกลับสู่ห้องเรียน

2) ด้านศิลปาวนา การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรคอย่างเคร่งครัดและสร้างพื้นที่ทางออนไลน์สามารถสนับสนุนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ได้ เป็นวิธีที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ต้องการการจัดการเรียนการสอนระยะไกลหรือเน้นการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์มากขึ้น ปรับปรุงแผนการสอนและวิธีการวัดและประเมินผลเพื่อให้เหมาะสมกับจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

3) ด้านจิตาวนา ให้การสนับสนุนและคำแนะนำที่เป็นบวกต่อนักเรียนในการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สอบถามเกี่ยวกับความเข้าใจของนักเรียน ปัญหาที่พบ หรือคำถามในระหว่างการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่ามีคนสนใจและพร้อมจะช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าจะได้รับการสนับสนุนและความสนใจจากครู

4) ด้านปัญญาาวนา วิเคราะห์ผลสำเร็จและข้อบกพร่อง ของการดำเนินงานวิชาการในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จัดทำแผนการฟื้นฟูและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการในระยะสั้นและระยะยาว ประชุม อบรมเชิงปฏิบัติกับองค์กรอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างองค์ความรู้ พร้อมเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ สถานการณ์อื่นที่คล้ายกัน สอดคล้องกับ พระครูสุทธธรรมาภรณ์ นิธิมงคลชัย ได้กล่าวถึง ภาวนา 4 หลักธรรมเพื่อการพัฒนาองค์กร ให้คนเก่งคิดและเก่งทำ พบว่า การพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งคิดเก่งทำนั้น เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบภาวนาทั้งภายในและ ภายนอก ได้แก่ ด้านจิตใจ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ อารมณ์และความรู้สึกด้านร่างกาย คือ ความมีสุขภาพจิตที่ดีจะส่งผลต่ออารมณ์ในการคิดการทำงานให้เป็นบวก ด้านสติปัญญาจะส่งผลต่อสมาธิในการคิดพัฒนางานและการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงานได้ดี ร่างกายประพฤติปฏิบัติตนเป็นไปในทางคุณประโยชน์ต่อองค์กรตรงต่อเวลาและมีระเบียบวินัยในการทำงาน ด้านปัญญา คือ มีความรู้ความสามารถทักษะที่เหมาะสมต่อองค์กรนำไปสู่การตอบรับต่อความเปลี่ยนแปลงขององค์กรตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และด้านการนิเทศการศึกษา

2. การบริหารงานวิชาการ ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านกายภวนา ด้านจิตภวนา ด้านศีลภวนา และด้านปัญญาภวนา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภวนา 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ซึ่งมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1) ด้านกายภวนา สถานศึกษาจะทำการบังคับให้นักเรียนและบุคลากรปฏิบัติตามมาตรการสุขภาพที่แนะนำโดยองค์การสาธารณสุข จัดตั้งคณะกรรมการการนิเทศการศึกษา ให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบและแนะนำครู ให้มีการจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน

2) ด้านศิลปาวนา การจัดการศึกษาใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบเดิมที่ห้องเรียนและการเรียนออนไลน์

3) ด้านจิตาวนา ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสถานศึกษาจะให้การสนับสนุนและคำแนะนำในการเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและออนไลน์ หากนักเรียนมีคำถามหรือปัญหา ครูสามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการเข้าใจและแก้ไขปัญหา ดึงนักเรียนกลับสู่ห้องเรียน

4) ด้านปัญญาวนา ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปปฏิบัติ

1) ด้านกายาวนา ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศการศึกษา ลงพื้นที่ให้คำแนะนำครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการปฏิบัติหน้าที่และความเรียบร้อยภายในสถานศึกษา จัดการข้อบกพร่องโดยใช้นวัตกรรมในการแก้ปัญหา

2) ด้านศิลปาวนา ปรับปรุงวิธีการวัดและประเมินผล ให้สามารถใช้ได้จริงและได้มาตรฐาน

3) ด้านจิตาวนา ให้คำปรึกษานักเรียนอย่างถูกต้อง สร้างช่องทางการให้คำปรึกษา โดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เพื่อคลายความกังวลของนักเรียน

4) ด้านปัญญาวนา สถานศึกษอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนและสร้างองค์ความรู้ พร้อมเผชิญกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ สถานการณ์อื่นที่คล้ายกัน

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) เพื่อให้เกิดความครอบคลุม ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามหลักภาวนา4 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2

2) จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านปัญญาวนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักภาวนา4 ตามหลักปัญญาวนา ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลยเขต 2

3) เพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัย โดยการหาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ด้วยหลักธรรมต่าง ๆ มาแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- _____. (2535.). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จิตติมา สุนทรรส และคณะ. (2564). รูปแบบการใช้หลักทฤษฎี 4 เพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนคุณธรรมของบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. Journal of Roi Kaensarn Academi. 6(10),1.
- นางพรพรรณ โปรเทียรณ์. (2563). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานตามหลักทฤษฎี 4 ของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 8(10).
- พระครูสุทธธรรมาธิคุณ นิธิมณฑลชัย. (2565). ทฤษฎี 4 หลักธรรมะเพื่อการพัฒนาองค์กร ให้คนเก่งคิดและเก่งทำ พบว่า การพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งคิดเก่งทำนั้น. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 9(6).
- Krejcie. R. V. & Morgan. D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement.
- Best and JameV.Kahn. (1993). Research in Education. 7th ed Boston: Allyn and BACON.